

ZRÍNYI MIKLÓS
NEMZETVÉDELMI EGYETEM

T É Z I S F Ü Z E T

Veresné Hornyacsek Júlia pv. százados

A doktori (PhD) értekezés címe:

**A lakosság katasztrófavédelmi felkészítésének
elméleti és gyakorlati kérdései**

Tudományos témavezető:

Dr. Mészáros László alezredes,
egyetemi docens

Budapest, 2005.

„Ahhoz, hogy minden ember megtanulja felismerni minden fontos, létező és keletkező dolognak alapjait, okait és céljait, ahhoz nem csupán szemlélőként, hanem tetterős cselekvőként kell őket kiküldenünk a világba.”

Comenius

BEVEZETÉS

A felgyorsult technikai fejlődés, a társadalmi átalakulás új biztonsági kihívások elé állítják hazánk lakosságát. A természeti katasztrófák mellett az ember okozta veszélyhelyzetek száma is növekszik. Egyre szaporodnak azok a veszélyhelyzetek is, amelyek nem érik el a katasztrófa-küszöböt, de jelentős károkat okozhatnak az emberéletben, anyagi javakban. A védekező erők beavatkozását igénylő veszélyhelyzetek száma prognosztizálhatóan nagyobb lesz ebben az évtizedben, mint az előzőben volt. Alapvető kérdés, hogy vajon rendelkezünk-e azokkal az ismeretekkel, amelyek segítségével veszély esetén a szervezett segítség megérkezéséig megmenthetjük önmagunk vagy mások életét?

Birtokában vagyunk-e azoknak a készségeknek, melyek révén hathatósan védhetjük az életfontosságú anyagi javainkat, önmagunkat, gyerekeinket? Az elmúlt időszak katasztrófahelyzetei azt bizonyították, hogy a lakosság **nincs még megfelelően felkészülve** a veszélyhelyzetek kezelésére, nem ismeri a helyes veszélyhelyzeti magatartási szabályokat, gyakran a segítségkérés módját sem.

A lakosságfelkészítési tevékenység jelenleg a gyakorlatra, a tapasztalatokra, hagyományokra támaszkodva működik. *Egyre határozottabban merül fel azonban az igény a téma tudományos igényű megközelítésére is.*

A TÉMAVÁLASZTÁS INDOKLÁSA, AKTUALITÁSA, A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

A témaválasztás indoklása kapcsán vissza kell nyúlni a magyarországi rendszerváltozás időszakára, amely részben átstrukturálta a korábbi polgári védelem feladatrendszerét, a feladatrendszeren belüli hangsúlyokat, hiszen előtérbe került a megelőzés, és azon belül is a lakosság felkészítésének kérdése. A 90-es évek elején bekövetkezett változások során, a rendszerváltozás előtti években kialakult és működtetett lakosságfelkészítési formák és módszerek **jelentős mértékben megszűntek** anélkül, hogy a helyükbe léptek volna más, az új igényeknek megfelelő lehetőségek és megoldások. A

megváltozott társadalmi környezet, az átrendeződés új megközelítéseket igényel a lakosságfelkészítés területén is. Az általam megfogalmazott probléma tehát – a témaválasztás indoklási részében megjelenítettek alapján is – nem új, hiszen a lakosságfelkészítéssel foglalkozó szakemberek körében is ismert, és a korábbi időszakban is folyamatosan felvetődött az a kérdés, hogy milyen válaszok adhatók a hosszabb távon folyamatosan változó fenyegetés megléte alapján az ugyancsak változó társadalom felkészítettségi igényére, illetve szükségességére.

A téma választását tehát alapvetően nem egy új feladat megjelenése indokolja, hanem egy „hagyományos és szükséges” tevékenység olyan újszerű megközelítése, amely igazodik a társadalmi, technikai és gazdasági átrendeződésekből, fejlődésből adódó szükségességekhez és lehetőségekhez.

Indokolja továbbá az a tény, hogy a lakosság körében az elmúlt évtizedek „érdektelenségét” felváltotta az állampolgárok törekvése, hogy maguk is tenni szeretnének saját és családjuk önvédelme érdekében, szeretnének erre felkészülni, amihez tudományosan megalapozott felkészítési rendszer, módszerek kellenek. E munka során lehet ugyan meríteni a korábbi időszak gyakorlatából, azonban olyan teljesen új elemek megjelenítése is szükséges, amely – történelmi és nemzetközi tapasztalatok alapján – eléri a reform szintjét, a teljes körű átgondolás szükségességét.

Az időszerűséget bizonyítja az a tény is, *hogy a lakosságfelkészítés problematikája túlnőtte a helyi szinteket, csak országosan, egységes keretbe foglalva, jogszabályi háttérrel megerősítve, a kompetenciákat és felelősségeket pontosan meghatározva, a finanszírozási oldal megjelölésével kezelhető.* A lakosságfelkészítés átfogó újjászervezéséhez és reformjához *tudományos megalapozottságra*, kísérletekkel alátámasztott eredményekre, többváltozatos megoldási javaslatok kidolgozására van szükség.

A KUTATÁS TÉZISEI, FŐBB CÉLKITŰZÉSEI

Az értekezésben az alábbi **téziseket** állítottam fel:

- A Magyar Köztársaság jelenlegi katasztrófavédelmi felkészítési rendszere, tartalma, módszerei nem teljes mértékben felelnek meg korunk kihívásainak, ezért új rendszer, módszerek, tartalmak meghatározására van szükség. E téren mértékadó a megváltozott

világ jelenlegi helyzetéből adódó új feladatrendszer, a külföldi és történelmi tapasztalatokon nyugvó új szemléletű felkészítés, ami céljaiban, tartalmában, rendszerében, alkalmazott módszereiben és eszközeiben megfelel a társadalmat alkotó katasztrófák által veszélyeztetett egyének katasztrófavédelmi elvárásainak és szükségleteinek a kisgyermekkortól a felnőtté válás időszakáig, és azon túl is, és amely szerves alkotórészét képezi a Magyar Köztársaság komplexen értelmezett biztonságának.

- Az eddigi felkészítési módszerek nem vethetők el teljesen, de mellettük új módszerek bevezetése szükséges.
- A közoktatás bevonása a lakosságfelkészítésbe szükségszerű. Ehhez meg kell határozni a katasztrófavédelmi oktatás lehetőségeit, követelményeit, tartalmát, idejét, módját. A felkészítésre legalkalmasabbak a pedagógusok, akiket erre fel kell készíteni.
- A felkészítők felkészítése e tevékenységre nem felel meg az új kihívásoknak, ezért új irányokat, módszereket kell kijelölni a képzésükre.

Munkámban, nem elmerülve az egyes kérdések részleteiben, e reformterv kereteinek átfogó, a főbb kérdéseket érintő tudományos igényű szintetizáló körvonalazását céloztam meg. Célom volt továbbá a *rendszer szemléletű megközelítés, fogalmak társítása, szintetizálás, elvek és módszerek kidolgozása és rendszerbe illesztése*. Kutatómunkám során az alábbi konkrét **célkitűzéseim** voltak:

- **Feltárom** a lakosságfelkészítés új tartalmát, célját, célcsoportjait, eszközeit, a felkészülést szolgáló prevenciós programok készítésének, valamint az önkéntes lakosságfelkészítők képzési rendszere kialakításának módját.
- Kutatásaim alapján **feltárom** a lakosságfelkészítés régi és új módszereit, elemzem néhány európai uniós és unión kívüli ország lakosságfelkészítési rendszerét, meghatározom az adaptálható területeket. **Elemzem** a lakosságfelkészítés tartalmi vonatkozásait, új tartalmakat jelölök meg.
- **Vizsgálom és értékelem** a tanulóifjúság katasztrófaérzékenységét, ezirányú igényeit, elemzem a közoktatás lehetséges helyét és szerepét a lakosságfelkészítésben, **kidolgozom** a katasztrófavédelmi oktatás követelményeit, tartalmát, a katasztrófavédelmi pedagógus-továbbképzés tematikáját, elkészítem és bemutatom az oktatás új eszközeit.
- **Áttekintem** a felkészítők (a katasztrófavédelem hivatásos szervei állománya és egyéb felkészítő csoportok) felkészítése helyzetét, javaslatot teszek a felkészítés új módszereire, különös tekintettel a katasztrófavédelmi továbbképzés és szakvizsga lehetőségeire.

Vizsgálom a felkészítés-módszertani képzést, megfogalmazom a katasztrófavédelmi távoktatás előnyeit, kereteit, bevezetésének szükségességét, módját.

KUTATÁSI MÓDSZEREK

Kutatásaim során **alapvető szempontnak tekintetem** a tudományos megalapozottságra való törekvést, a rendszerszemléletű megközelítést, az *analízisekre, szintézisekre* épülő következtetések kialakítását, a tudományos tételek *gyakorlattal való alátámasztását*.

Törekedtem az értekezés vertikális és horizontális *összefüggéseinek* kialakítására, a célok, a módszerek, és a tudományos eredmények *kohéziójának megteremtésére*. A témából, valamint annak tudományos feldolgozottságának mértékéből adódóan - elsősorban az **indukció**, valamint az **analógia** eszközt alkalmazva az alábbi módszerekkel dolgoztam:

- **Tanulmányoztam** a témával kapcsolatos fellelhető hazai és külföldi írott és elektronikus *szakirodalmat*, a ZMNE könyvanyagát, a BM OKF *irattáranyagát*, a megyei katasztrófavédelmi igazgatóságok, valamint a polgári védelmi kirendeltségek és irodák lakosságfelkészítési dokumentumait, a vonatkozó *törvényeket és egyéb jogszabályokat*, intézkedéseket.
- **Elemeztem és értékeltem** a külföldi és hazai *tanulmányutaim tapasztalatait*, valamint a lakosságfelkészítő szakemberekkel, pedagógusokkal készített *interjúkat*, az adaptációs lehetőségeket.
- **Részt vettem** a témával kapcsolatos *konferenciákon, előadásokon*, és felhasználtam azok tapasztalatait, ajánlásait.
- **Elemeztem és értékeltem** a BM OKF Önkormányzati és Lakosságfelkészítési Osztályán, a szakmai szövetségekben, valamint az oktató-nevelő munkám során évek óta végzett *saját lakosságfelkészítő tevékenységem* tapasztalatait.
- **Vizsgáltam**, és a gyakorlatban kísérletképpen *kipróbáltam* egy új lakosságfelkészítési rendszer kialakításának lehetőségeit. Elemeztem az önkéntesség elvének hazai helyzetét, az önkéntes felkészítői rendszer kialakításának lehetőségeit.
- **Szelektáltam** azokat a lakosságfelkészítési módszereket, amelyeket a BM OKF megalakulását megelőzően már alkalmaztak, de megfelelnek az új kihívásoknak és az új, hatékonyabb rendszerbe is beilleszthetők.
- Kérdőíves **felméréseket végeztem** több száz tanulóval a tanulóifjúság katasztrófa-érzékenységének, félelmeinek mérésére, interjúkat készítettem a pedagógusokkal e témában. **Kikísérleteztem** a katasztrófavédelmi nevelés módszereit a közoktatásban,

eszközöket készítettem az oktatáshoz, amelyeket meghatározott szempontok szerint teszteltem is.

- **Tanulmányoztam** a felkészítők tevékenységét megalapozó *képzés jelenlegi helyzetét*, fejlődésének lehetséges irányait. Igényfelmérést végeztem a szakemberek körében arra vonatkozólag, hogy milyen képzési kimenetet vár el tőlük a katasztrófavédelmi tevékenység gyakorlata. Vizsgáltam a távoktatás adaptációs lehetőségeit a katasztrófavédelmi oktatásba.

AZ ELVÉGZETT VIZSGÁLAT LEÍRÁSA

Az I. fejezetben vizsgáltam a Magyar Köztársaság biztonságát veszélyeztető kihívásokat, kockázati tényezőket, a katasztrófa-veszélyeztetettséget, tehát azt a problémakört, amelyre a válaszokat keresni kell. Elemeztem a kihívásokra adott egyik lehetséges választ, a katasztrófavédelem rendszerét, valamint a lakosságfelkészítés helyét a katasztrófavédelmi tevékenységrendszerben. Meghatároztam a katasztrófavédelmi lakosságfelkészítés fogalmát, célját. Megfogalmaztam a lakosság katasztrófavédelmi felkészítésével kapcsolatos követelményeket, elvárásokat.

A lakosságfelkészítés helyét és szerepét vizsgálva megállapítottam, hogy a lakosságfelkészítés a katasztrófavédelmi tevékenységen belül alapvetően lakosságvédelmi feladat, a feltételek biztosítását célzó feladatok között foglal helyet. Közvetve azonban a katasztrófavédelmi tevékenység *minden területén* és időszakán végigvonuló feladatrendszer.

A térséget veszélyeztető tényezőket elemezve megállapítottam, hogy Magyarországot globális tényezők, regionális kihívások, belső kockázati tényezők és katasztrófák is veszélyeztetik. Megítélésem szerint a lakosságfelkészítés szempontjából azonban *fő szerepet a lehetséges természeti és civilizációs katasztrófák kapják*. Magyarország katasztrófa-veszélyeztettségében a természeti katasztrófák, azon belül az árvíz, a belvíz és a szélsőséges időjárás a meghatározóak. Nagy kihívást jelent a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek kezelése, valamint a veszélyes anyagok tárolása, szállítása, felhasználása is. A lakosság felkészítésénél figyelembe kell vennünk mindazon veszélyeket, amelyekkel Magyarországon *általában* számolnunk kell, de figyelembe kell venni a *helyi specialitásokat is*. A Magyar Köztársaság a hívásokra adott egyik válaszként működteti a *katasztrófavédelem rendszerét*.

A lakosságfelkészítéssel szembeni követelményeket vizsgálva megállapítottam, hogy kiemelt elvárás, hogy alkalmazkodjon az új kihívásokhoz, a jogszabályi háttérhez, az anyagi

korlátokhoz, a felkészítést végző szervek szervezeti felépítéséhez, a helyi veszélyeztetettséghez, a célcsoportokhoz. Érvényesülnie kell a „nem mindenkit mindenre” elvének.

A II. fejezetben elemeztem a lakosságfelkészítés nemzetközi és hazai gyakorlatát, melynek keretén belül vizsgáltam az Európai Unió lakosságfelkészítési törekvéseit, majd néhány ország lakosságfelkészítési rendszerét, gyakorlatát. Összevettem azokat a hazai rendszerrel, javaslatot tettem az adaptálható területekre. Ezt követően elemeztem a lakosságfelkészítés *hazai* történetének tapasztalatait, vizsgáltam a ma is hasznosítható területeket, módszereket. Áttekintettem a felkészítés megvalósításának *mai helyzetét*.

Az Európai Unió lakosságfelkészítése vonatkozásában megállapítottam, hogy az EU-ban fontos elvárás a lakosság felkészítése a veszélyhelyzetekre, de nincsenek a keretek, irányok meghatározva, nincs a lakosságfelkészítésre semmilyen konkrét eu-s szabályzó. Nincsenek ajánlások, módszertani anyagok. Az eurointegrációs folyamat részeként a katasztrófavédelem (és ezen belül is a lakosságfelkészítés) területén is alapvető érdekünk az Európai Unió országaiban folytatott lakosságfelkészítési gyakorlathoz való közelítés, amely egyik területen nem jelentheti azonban a nemzeti sajátosságaink mellőzését.

A nemzetközi kitekintésben általam vizsgált országok lakosságfelkészítését elemezve megállapítottam, hogy a lakosság felkészítése tájékoztató jelleggel, a tömegkommunikációs eszközök segítségével folyik, a központi, állami szerveken kívül a civil szervezetek jelentős részt vállalnak benne. A felkészítés mélységét tekintve modul-rendszerben történik. Kiemeltem, hogy *nem tekintik egységes tömegnek* a lakosságot. Megállapítottam, hogy a lakosságfelkészítés mindenhol fontos, alapvető kérdése a honvédelemnek, az ország ***komplexen értelmezett biztonságának***, ami számunkra is követendő.

A lakosságfelkészítés történetét vizsgálva megállapítottam, hogy a múltban a témát magas szinten, törvényekkel szabályozták, megjelölték a koordináló, irányító szervezetet, *pénzügyi alapot teremtettek rá*, amelyet követendőnek tartok. Három szinten folyt a felkészítés: a központi szervek, a középszintű szervek és a helyi szervek szintjén határozták meg a feladatokat, kiképzéseket és gyakorlatokat szerveztek mind munkahelyi, mind lakóhelyi szinteken. A települések vezetőinek *kötelező* felkészítésen kellett részt venniük. A rendszerváltást követően azonban a lakosságfelkészítésben ezek a pozitív jelenségek megszűntek anélkül, hogy helyükbe hatékony megoldások léptek volna.

A lakosságfelkészítés tartalmát tekintve a világháború előtt és alatt a háborús felkészülésre irányult. A hidegháború korszakában elsősorban az atomtámadás elleni

védelemre és a követendő magatartási szabályokra készítették fel a lakosságot, a rendszerváltás után a természeti csapásokra és a civilizációs eredetű veszélyekre összpontosítottak. Tartalmát, módszereit, eszközeit *központilag határozták meg*, ami szintén követendő. A lakosságot felnőtt lakosokra és tanuló ifjúságra *csoportosították*, és mindkét pólus különböző felkészítést kapott. A *tanulók* az ismereteket az iskolai oktatásban a tanórákon az egyes tananyaghoz kötötten, és a diákszervezetekben sajátíthatták el. A 70-80-as évek felkészítési programját túlzottnak tartom. A rendszerváltást követő teljes „visszavonulás” viszont szintén nem járható út!

A III. fejezetben az előzőekre támaszkodva vázoltam a lakosságfelkészítés átalakításának szükségességét, javaslatot tettem új felkészítési *fajtákra, rendszerre*. Elemztem a lakosságfelkészítés tartalmát befolyásoló tényezőket, javaslatot tettem a fontosabb felkészítési *célcsoportokra, tartalmakra*, és az ezeknek megfelelő *módszerekre*. Vizsgáltam, hogy a régi módszerek közül melyek illeszthetők az új rendszerbe és milyen új módszereket kell bevezetni.

A lakosságfelkészítés új rendszerére tettem javaslatot, amelyben fontosnak tartottam, hogy a rendszer kompatibilis legyen a katasztrófavédelem háromszintű irányítási rendszerével. Magyarországon is kívánatos az önkéntesség éledő jelenségének, a lakosság önvédelmi készségének kiaknázása és egy ún. „vegyes” típusú *felkészítési rendszer kialakítása*. A gyakorlatot elemezve megelőző időszak, veszélyhelyzet-kezelési időszak és helyreállítási időszak felkészítési formákra tettem javaslatot.

A felkészítés tartalmát vizsgálva megállapítottam, hogy a tartalmat egyaránt meghatározzák az országos és a helyi veszélyeztetettség, a célcsoportok, a mentőerők beavatkozását igénylő veszélyhelyzetek tapasztalatai és a veszélyhelyzetek pszichológiai aspektusai. A katasztrófák *pszichológiai aspektusait vizsgálva* megállapítottam, hogy a lakosságfelkészítésnek ki kell térnie a pánik-jelenségre és a pánik-elkerülési mechanizmusokra is, amelyekre javaslatot tettem.

A célcsoportok meghatározásánál a veszélyeztetett lakosság „szélesebb körén” kívül fontosnak tartottam a katasztrófákkal hivatásuk gyakorlása, munkakörük ellátása, közmegbízatusuk gyakorlása során kapcsolatba kerülők felkészítését. Prioritást kell kapniuk a *polgármestereknek* és a *polgári védelmi szervezetekbe beosztottaknak*, akiknek felkészítéséhez a *tartalmakra* javaslatot tettem. A lakosságot a felkészítés szempontjából munkaviszonyban állók, munkaviszonyban nem állók, és az egyéb kategóriára osztottam.

A felkészítési tartalmakat elemezve megállapítottam, hogy az általános katasztrófavédelmi ismeretek mellett szerepelniük kell benne *a helyi veszélyhelyzetekre* vonatkozó konkrét tudástartalmaknak, *a helyes magatartási szabályoknak*, valamint törekedni kell annak tudatosítására is, hogy az állampolgárok maguk is okozhatnak veszélyeket. A veszélyeztetettségre vonatkozólag *új, a lakosságfelkészítési szempontját figyelembevevő katasztrófa-csoportosítást* készítettem.

A felkészítés módszereit vizsgálva megállapítottam, hogy a felkészítési formák közt továbbra is használni kell a *hagyományos formák* közül néhányat, azonban egyre nagyobb teret kell kapniuk az *új módszereknek*, mint például a *prevenációs programok készítése, Biztonsági Információs Központok, önkéntes felkészítői rendszer kialakítása* (amelyekre javaslatot tettem), *internetes anyagok terjesztése, pályázatok kiírása*. Fontos szempont, hogy ***nem mindenkint kell mindenre felkészíteni***, hanem *modulrendszerben* koncentrikusan kell közvetíteni az ismereteket.

A IV. fejezetben vizsgáltam a lakosság egyik jelentős csoportja, a ***tanulóifjúság*** felkészítésének lehetőségeit. Elemeztem a közoktatás lehetséges helyét a felkészítési folyamatban. Felmértem a tanulók katasztrófa-érzékenységet, félelmeiket. Javaslatot tettem a katasztrófavédelmi oktatás tematikájára, módjaira, színtereire. Megfogalmaztam a katasztrófavédelmi oktatás minimum-követelményeit, bemutattam az oktatáshoz általam készített eszközöket, teszteltem azok hasznosíthatóságát. Javaslatot tettem a pedagógusok katasztrófavédelmi felkészítésének módjára.

A közoktatás és a katasztrófavédelem kapcsolatát vizsgálva megállapítottam, hogy a közoktatásban pedagógiailag, jogszabályilag, az igények és a szándék szempontjából adottak a lehetőségek a katasztrófavédelmi ismeretek oktatására, ezért fel kell használni a katasztrófavédelmi ismeretek közvetítésére. A katasztrófavédelmi ismeretek közvetítésére a legalkalmasabbnak a pedagógusokat tartom, ezért fontos lenne a jövőben a katasztrófavédelmi *elemi ismereteket* beépíteni a pedagógus alapképzésbe. Az alapképzésben pedig javasolt lenne megkezdeni ***a katasztrófavédelmi szak*** alapítását. Ennek hiányában jelenleg *a pedagógus-továbbképzés keretén* belül kell felkészíteni őket, amihez elkészítettem az akkreditációs anyagot.

A tanulók katasztrófa-érzékenységet és félelmeit vizsgálva megállapítottam, hogy a tanulók kiemelten félnek a katasztrófáktól, katasztrófa-érzékenyséjük nagy. A gyermekek szeretnék többet tudni a veszélyekről, ezért ezt lehetővé kell tenni számukra. A tanulók katasztrófa-érzékenysége függ attól, hogy milyen neműek, milyen korúak, hol élnek, ezért a

felkészítés során ezeket a tényezőket messzemenőig figyelembe kell vennünk. A gyermekek nincsenek kellően felkészülve arra, hogy veszély esetén mentsek önmagukat és másokat.

A veszélyhelyzeti ismeretek oktatásának célját vizsgálva megállapítottam, hogy fő cél olyan elméleti és gyakorlati ismeretek átadása a tanulóknak, melyek segítségével a különböző katasztrófa- és veszélyhelyzetekben esélyük van az életben maradásra, segíthetnek önmagukon és társaikon, valamint csökkenthetik az anyagi javakban, a környezetükben bekövetkező károkat, valamint annak tudatosítása, hogy maguk is előidézhetnek veszélyhelyzeteket.

A tanulóifjúság katasztrófavédelmi felkészítésének tartalmát vizsgálva megállapítottam, hogy annak igazodnia kell a célcsoport életkori sajátosságaihoz, és a helyi veszélyeztetettséghez. Az általános ismereteken túlmenően ki kell térnie a helyi veszélyeztetettségre, és a helyes veszélyhelyzeti magatartási szabályokra, az ön, -és társaik mentésére, a segítségkérés módjaira. Összeállítottam a katasztrófavédelmi oktatás tartalmát, témaköreit

A felkészítés idejét, módját, színtereit, eszközeit vizsgálva megállapítottam, hogy a felkészítésre legalkalmasabbak a katasztrófákat követő időszakok, mert akkor nagyobb a motiváció. A tanulók preventív felkészítési lehetőségeit két formában javaslom: *a tanórai és a tanórán kívüli felkészítésben*. A tanórai oktatáshoz meghatároztam a követelményeket, tartalmakat, témaköröket. Megterveztem a „*Katasztrófavédelem a jövő nemzedékéért*” projectet, elkészítettem annak eszközeit.

Az V. fejezetben elemeztem a lakosságfelkészítők felkészítésének rendszerét, rámutattam a változtatás szükségességére. Javaslatot tettem új felkészítési rendszerre, formákra, a továbbképzések rendszerére. Bizonyítottam a katasztrófavédelmi távoktatás bevezetésének cél- és szükségszerűségét a felkészítők felkészítésébe, vázoltam a bevezetés fontosabb kérdéseit.

A lakosságfelkészítés személyi feltételeit vizsgálva megállapítottam, hogy a lakosságfelkészítés általam értelmezett célcsoportjaiba beletartoznak az önkéntes felkészítők, civil szervezetek és a katasztrófavédelemmel hivatásszerűen foglalkozó szervek állománya is. A lakosságfelkészítés *első lépcsőjének* a katasztrófavédelem saját állománya korszerű képzését, továbbképzését tartottam, amelyhez szükség van a felkészítés reformjára.

A felkészítők felkészítését vizsgálva megállapítottam, hogy a szakmai felkészülésre a mindenkori alapképzésen túl a továbbképzések szolgálnak, amelyek lehetnek iskolarendszerű és nem iskolarendszerű képzések. A továbbképzésekben jelenleg nem szerepel a

lakosságfelkészítésre való felkészítés, kevés a polgári védelmi képzés! A jövőben a beosztástól függően alapfokú, középfokú és felsőfokú komplex képzéseket javasolok. A katasztrófavédelem hivatásos szervei felkészítését a lakosságfelkészítésre *bevezető felkészítés, kiképzés és továbbképzés* formájában javasoltam. A továbbképzések sorában jelenjen meg a „vegytisztán” *katasztrófavédelmi szakvizsga* rendszere, melynek sarkalatos pontja a lakosságfelkészítésre való felkészítési ismeretek. *Az oktatási formákat vizsgálva* a decentralizált, a centralizált és a vegyes oktatási formákat javasoltam. A katasztrófavédelemben időszerűnek, célszerűnek, és szükségszerűnek tartom a *távoktatás* bevezetését.

A katasztrófavédelmi távoktatás bevezetésének szükségességét vizsgálva megállapítottam, hogy a világszerte széles körben alkalmazott távoktatási formát érdemes megismerni, fejleszteni és alkalmazni a katasztrófavédelemben és azon belül a polgári védelemben is. A katasztrófavédelmi távoktatás összetevőit vizsgálva a *tervezést* kiemelt fontosságúnak tartom, ezért meghatároztam a szakmaspecifikus összetevőit.

A katasztrófavédelmi távoktatás bevezetésének kérdéseit vizsgálva megállapítottam, hogy a „nulláról” indulva kell a kereteit kialakítani. Helyzetfelmérés után meg kell határozni azokat a területeket, amelyek ilyen formában oktathatók. Ezekhez meg kell találni a legmegfelelőbb *követelményrendszert* és az ebből adódó *feladatokat*. Ezt követően *ki kell dolgozni* a támogató rendszert, el kell készíteni a programozott tananyag-csomagot, az intézmény tárgyi és személyi feltételeit, fel kell készülni a szervezésre, lebonyolításra, ellenőrzésre, értékelésre. *Ki kell képezni* a tutorokat, meg kell találni a témaszakértőket. Az egész folyamathoz **meg kell alkotni** a stratégiát, a belső szabályzókat, a végrehajtási ütemtervet, felelősöket, határidőket, anyagi fedezetet.

ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEK

A kutatómunka végrehajtásához választott kutatási módszerek lehetővé tették a kutatási területek átfogó megismerését, a közöttük lévő összefüggések feltárását és a kitűzött célok elérését. Mindezek együttes eredményeként olyan *összegzett következtetésekre* jutottam, amelyek hozzásegítettek ahhoz, hogy a katasztrófavédelmi lakosságfelkészítés elméleti és gyakorlati oldalát bemutassam, a gyakorlat számára is *hasznosítható új megoldásokra* tegyek javaslatot. Új szemlélet van kialakulóban, amelynek a tudományos igényű megfogalmazására most került sor. **Az összegzett megállapításaimat, következtetéseimet a következőkben fogalmaztam meg:**

A Magyar Köztársaság biztonságát veszélyeztető kihívásokat és az arra adott válaszokat elemezve megállapítottam, hogy:

- Magyarországot globális tényezők, regionális kihívások, belső kockázati tényezők és katasztrófák is veszélyeztetik. Megítélésem szerint a lakosságfelkészítés szempontjából azonban a fő szerepet a lehetséges természeti és civilizációs katasztrófák játsszák.
- a Magyar Köztársaság a kihívásokra adott egyik válaszként működteti a katasztrófavédelem rendszerét, azon belül a lakosság veszélyhelyzetekre való felkészítését.
- a lakosságfelkészítés szerves része az ország komplexen értelmezett biztonságpolitikájának. A katasztrófavédelmi tevékenységen belül a lakosságvédelem megvalósítását célzó folyamatok egyike, de áthatja az egész katasztrófavédelmi tevékenységet.
- a lakosságfelkészítéssel szemben kiemelt elvárás, hogy alkalmazkodjon az új kihívásokhoz, a jogszabályi háttérhez, az anyagi korlátokhoz, a felkészítést végző szervek szervezeti felépítéséhez, a helyi veszélyeztetettséghez, a célcsoportokhoz. Érvényesülnie kell a „nem mindenkit mindenre” elvnek.

A lakosságfelkészítés EU-s és nemzetközi gyakorlatát elemezve megállapítottam, hogy:

- az EU-ban fontos elvárás a lakosság felkészítése a veszélyhelyzetekre, de nincsenek a keretek, irányok meghatározva, nincs a lakosságfelkészítésre semmilyen konkrét eu-s szabályzó. Nincsenek ajánlások, módszertani anyagok.
- a vizsgált országokban a lakosság felkészítése tájékoztató jelleggel, a tömegkommunikációs eszközök segítségével folyik, a központi, állami szerveken kívül a civil szervezetek jelentős részt vállalnak a lakosságfelkészítésben. A felkészítés mélységét tekintve modul-rendszerben történnek. Kiemelem, hogy nem tekintik egységes tömegnek a lakosságot, a felkészítésbe jelentős mértékben bevonják a médiát.

A lakosságfelkészítés átalakításának szükségességét vizsgálva, és arra javaslatokat keresve megállapítottam, hogy:

- a lakosságfelkészítés rendszere jelenleg nem teljes mértékben felel meg az új kihívásoknak, jogszabályi háttere hiányos, ezért megújítása szükséges.

- a lakosságfelkészítés új rendszerének a lakosság szélesebb körének felkészítése érdekében át kell fognia a hivatásos szervek, önkéntes szervezetek, civil szervezetek körét egyaránt.
- szükséges a központi felkészítés részeként a célcsoportoknak megfelelő rendszer, módszerek, ajánlások és eszközök kidolgozása, egységes szabályzóelvek kialakítása, melyek megoldásaira javaslatot tettem.
- az új tartalmak, módszerek és eszközök kidolgozásánál figyelembe kell venni az Európai Unió országok gyakorlatát, a hazai felkészítés történelmi tapasztalatait, a jelenlegi gyakorlatot ötvözni kell az adaptálható elemekkel. Erre javaslatot tettem.
- az eurointegrációs folyamat részeként a mai magyar társadalomnak rendelkeznie kell egy ún. „vegyes típusú” lakosságfelkészítő rendszerrel, amelyben a lakosságfelkészítési tevékenységben a katasztrófavédelem hivatásos szervei állománya mellett képzett „civiliek” is részt vesznek, és amely kompatibilis a katasztrófavédelem három szintű rendszerével, erre javaslatot tettem.
- megalapozottnak vélem az önkéntesek bevonását, a felkészítés önkéntes alapokra helyezését, amely a felkészítés társadalmi bázisát növeli.
- a korábbi lakosságfelkészítő módszerek nem vethetők el teljes mértékben, de nagyobb mértékben kell alkalmazni a technikai fejlődés, illetve az emberi érdeklődés azon eszközeit, amelyek alkalmasak az új felkészítési feladatokra is. erre javaslatot tettem.
- a katasztrófavédelmi felkészítésben érvényesülnie kell a „nem mindenkit mindenre” való felkészítés elvének, modulrendszerűnek kell lennie.

A közoktatás és a katasztrófavédelmi felkészítés lehetséges kapcsolatát vizsgálva megállapítottam, hogy:

- a közoktatásban adottak a feltételek a katasztrófavédelmi ismeretek közvetítésére.
- a lakosságfelkészítésben prioritást kell kapnia a közoktatásban résztvevők felkészítésének részben a mennyiségi mutatók miatt, részben pedig a későbbi felnőttkori felkészítés alapjaként.
- a tanulóifjúság katasztrófa-érzékenysége nagy, ezért lehetővé kell tenni számukra, hogy megismerkedjenek a katasztrófákkal, a helyes veszélyhelyzeti magatartásformákkal, a katasztrófavédelmi felkészítésnek markánsabban kell szerepelnie a NAT-ban, a Kerettantervekben és a helyi pedagógiai programokban.
- a tanulók katasztrófavédelmi felkészítése kulcsszereplőivé a pedagógusokat kell tenni. Az alapképzésben és katasztrófavédelmi továbbképzésen kell biztosítani számukra a

felkészülés lehetőségét. Ennek tematikájára javaslatot tettem. Meg kell kezdeni a katasztrófavédelmi szakos tanárképzést.

A felkészítők felkészítésének helyzetét elemezve arra a következtetésre jutottam, hogy:

- a felkészítők körébe beletartoznak az önkéntesek, a civil szervezetek, valamint a katasztrófavédelem állománya egyaránt.
- a felkészítők felkészítését új alapokra kell helyezni. A katasztrófavédelem hivatásos szervei állományának képzésénél az alapképzésen, kiképzésen túlmenően meg kell reformálni a továbbképzés rendszerét, melyben vezető szerepet kell kapnia a lakosságfelkészítést célzó alapkészségek kialakításának, be kell vezetni a „vegytisztán” katasztrófavédelmi szakvizsga rendszerét, melynek sarkalatos pontja a lakosságfelkészítői tevékenységre való ismeret megszerzése.
- a felkészítők felkészítését centralizált, decentralizált és vegyes oktatási formában javasolt végezni.
- a felkészítésben teret kell kapnia a távoktatásnak, melynek bevezetéséhez ki kell dolgozni a stratégiát, meg kell határozni a célokat, követelményeket. Meg kell határozni az ezeknek megfelelő feladatokat, módszereket, eszközöket, a végrehajtás belső szabályzóit, meg kell jelölni a felelősöket, határidőket, meg kell teremteni rá az anyagi fedezetet.

AJÁNLÁSOK

- a Magyar Köztársaság jelenlegi katasztrófavédelmi felkészítési rendszere, tartalma, módszerei nem teljes mértékben felelnek meg korunk kihívásainak, ezért **új** rendszer, módszerek, tartalmak, célcsoportok meghatározására van szükség. E téren legyenek mértékadóak az új kihívások, és a külföldi és hazai felkészítési tapasztalatok.
- a történelmi tapasztalatok, valamint a más országokban végzett lakosságfelkészítés módszerei jól követhető mintául szolgálhatnak hazánkban is. Az eddigi magyar felkészítési módszerek teljes egészében nem vethetőek el, a rendszer egyes elemei továbbra is alkalmazhatóak, ám ezeket az új kihívásoknak megfelelően, és a korszak pedagógiai, technikai eljárásainak kell megfeleltetni.
- a közoktatás bevonása a lakosságfelkészítésbe szükségszerű, ehhez meg kell határozni a katasztrófavédelmi oktatás lehetőségeit, követelményeit, tartalmát, idejét, módját, eszközeit. Mivel az ismeretek közvetítői a pedagógusok, ezért a katasztrófavédelmi

képzést és oktatást be kell vezetni, meg kell honosítani a magyar pedagógus alapképzésben, továbbképzésben.

- a felkészítők felkészítése e tevékenységre nem megfelelő, ezért új irányokat kell kijelölni a képzésükre, továbbképzésükre, melyben prioritást kell kapnia a szakvizsga és a kreditpontos továbbképzés rendszerének és a távoktatásnak. Tartalmában nagyobb teret kell kapnia a polgári védelmi ismereteknek és a felkészítés-módszertannak.

ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

A fent vázoltak alapján kutatásaim **új tudományos eredményeinek tartom a következőket:**

1. **A kutatásaimra alapozva meghatároztam a lakosságfelkészítés hazai és külföldi gyakorlata adaptációs lehetőségeit, kidolgoztam új rendszerét, tartalmát, módszereit, kijelöltem a célcsoportjait.**
2. **Igazoltam, hogy a közoktatás bevonása a veszélyhelyzeti ismeretek közvetítésébe szükségszerű, kidolgoztam az általános iskolai katasztrófavédelmi oktatás kereteit, követelményeit, tartalmát, a gyakorlati megvalósítás érdekében elkészítettem a 6-14 éves korosztály oktatócsomagját.**
3. **Bizonyítottam, hogy a katasztrófavédelmi ismereteket be kell építeni a pedagógus alap- és továbbképzésbe. Elsőként tettem tényleges javaslatot a katasztrófavédelmi pedagógus-továbbképzés rendszerére és tematikájára.**
4. **Igazolva a reform szükségességét, javaslatot dolgoztam ki a katasztrófavédelem hivatásos szervei állománya felkészítésének új rendszerére, módszereire, különös tekintettel a kreditpontos továbbképzésre, a szakvizsga-rendszerére és a katasztrófavédelmi távoktatásra.**

A TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK GYAKORLATI HASZNOSÍTHATÓSÁGA

Az értekezésben kidolgozott elemzések és következtetések egységes rendszert alkotnak. A megfogalmazott tények alapján *javaslom az értekezés felhasználását* a következő folyamatokhoz:

- az BM OKF lakosságfelkészítési koncepciójának kidolgozásához, továbbfejlesztéséhez;

- A Kormányzati Koordinációs Bizottság lakosságfelkészítési irányelveket meghatározó tevékenységéhez;
- a lakosságfelkészítő mentori hálózat kiépítéséhez, felkészítéséhez, a megyei lakosságfelkészítői rendszer kialakításához;
- a „vegyes” típusú lakosságfelkészítői rendszer országos kialakításához;
- az önkéntes lakosságfelkészítők felkészítéséhez;
- a Veszélyhelyzeti Információs Központok kialakításához;
- a katasztrófavédelem és a közoktatás kapcsolatának továbbfejlesztéséhez, a katasztrófavédelmi oktatás követelmény-rendszerének minisztériumi szintű meghatározásához, a hazai katasztrófavédelmi pedagógus-továbbképzésekhez;
- a nukleáris lakosságtájékoztatási rendszer működéséhez, a Lakosságtájékoztató Csoportok (LATÁCS) működéséhez;
- a polgári védelmi kirendeltségek és irodák vezetőinek lakosságfelkészítő munkájához;
- a katasztrófavédelem saját állománya képzéséhez, továbbképzéséhez, a távoktatási rendszer kiépítéséhez.

Javaslat a kutatás további folytatására

Az értekezés ráirányította a figyelmet a lakosságfelkészítés sarkalatos pontjaira, sok területet azonban *csak részben* vagy *egyáltalán nem* érintett, amelyek további kutatásokat igényelnek. Ilyenek többek között:

- a minősített időszakos lakosságfelkészítés rendszerének módszerének, eszközeinek kidolgozása;
- a nukleáris baleset-elhárítás lakosságfelkészítési vonatkozásainak vizsgálata;
- a középiskolai és a felsőoktatási katasztrófavédelmi oktatás követelményeinek, rendszerének, eszközeinek kidolgozása;
- A katasztrófavédelmi ismeretek pedagógus alapképzésbe való beépítése kérdéseinek, feltételeinek, feladatainak kidolgozása;
- A katasztrófavédelmi távoktatás konkrét követelményeinek, tartalmának, módszereinek, eszközeinek kidolgozása;
- A felkészítők felkészítés-módszertani ismereteinek megalapozását célzó rendszer kidolgozása.

Meggyőződésem, hogy a kutatómunkám több olyan kérdésre ráirányította a figyelmet, amelyek megfelelő alapot nyújtanak a katasztrófavédelmi lakosságfelkészítés további kutatásaihoz, segítik annak gyakorlati megvalósítását. *Olyan gondolatokat indított el, amelyek továbbgondolása és részleges vagy teljes megvalósítása minőségi változásokat hozhat a hazai lakosságfelkészítési gyakorlatban.* A régen hiányolt, a kutatások során összeállított hivatkozott és nem hivatkozott irodalmak jegyzékét pedig haszonnal forgathatják a lakosságfelkészítő szakemberek. A kutatásokat folytatva célom, hogy további vizsgálatokat, elemzéseket végezzek a lakosságfelkészítés sikere és kiteljesedése érdekében.

Köszönetet mondok, mindazoknak, akik sokéves felkészítő tapasztalataikat osztották meg velem, akik az értekezés-tervezet kialakításához adtak kiváló, nélkülözhetetlen javaslatokat, az egyetem kutatásaimat segítő tanárainak és témavezetőmnek, akik mindvégig figyelemmel kísérték és irányították a munkámat. Szintén köszönetemet fejezem ki a kollégáimnak, a tanulóknak, a polgári védelmi kirendeltség-és irodavezetőknek és a pedagógusoknak, akik a gyermekek katasztrófa-érzékenységének felmérésében, és értékelésében, a veszélyhelyzeti ismeretek oktatásában, valamint az általam készített taneszközök, rendszer, módszerek kipróbálásában részt vettek, továbbá Zsoldos Iván, Kertész László és Faragó Gábor uraknak, akik az értekezés formai megoldásában segítettek.

„Nincs felemelőbb érzés annál, mint egy önmagunkon túlmutató ügyért harcolni - olyasmicért, aminek a részesei vagyunk ugyan, de korántsem csak a mi létünk körül forog.”

John McCain

A KUTATÁSI TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ PUBLIKÁCIÓS TEVÉKENYSÉGEM JEGYZÉKE

1. **Veresné H. Júlia:** A lakosságfelkészítés, mint az árvízi krízisintervízió egyik alappillére. in: Doktoranduszok a tudomány szolgálatában -Bp.: BM OKF, 2001. – p. 159-184. (fejezet) -ISBN: 1587-7663
2. **Veresné H. Júlia:** Lakossági felkészítés. in: Katasztrófavédelem, 2000. -Bp.: BM OKF, 2000. – p. 60-65. (fejezet) -ISBN:1587-7663
3. **Veresné H. Júlia:** A lakosságfelkészítés programjai. in: Katasztrófavédelem, 2001. - Bp.: BM OKF, - p. 62-75. (fejezet)
4. **Jádi Zsuzsanna- Veresné H. Júlia:** Osztályfőnöki ajánlás. –Bp.: BM OKF, 2001.
5. **Veresné H. Júlia:** Biztonság Birodalma 1. –Bp.: BM OKF, 2001. -ISBN: 963 007098 7 Ö
6. **Veresné H. Júlia:** Biztonság Birodalma 2. –Bp.: BM OKF, 2001. -ISBN: 963 00 7098 7 Ö
7. **Veresné H. Júlia:** Mancs ! Ments! –Bp.: BM OKF, 2002. -ISBN: 963-9208-20-5
8. **Szabóné Barkóczi Elvira-Veresné H. Júlia:** Veled is megtörténhet. –Bp.: BM OKF, 2002.
9. **Veresné H. Júlia:** A veszélyes anyagok azonosítása, a lakosság riasztása. in: Felkészítők könyve. –Bp.: BM OKF, 2000. (fejezet) -ISBN: 963 00 5518 X
10. **Veresné H. Júlia:** Vízi Misi. –Bp.: BM OKF, 2002. -ISBN: 963 9208 17 5
11. **Veresné H. Júlia:** Parázs Balázs. –Bp.: BM OKF, 2002. -ISBN: 963 92 08 11 6
12. **Veresné H. Júlia- Szabóné Barkóczi Elvira:** Útmutató az önkormányzati fenntartású intézmények Prevenációs programja kidolgozásához. –Bp.: BM OKF, 2001. -ISBN: 963 206 8130
13. **Dr. Havasi-Nagy-Dr. Resperger-Veresné- Dr. Szternák:** The Terrorism and Crisis Management. –Bp.: ZMNE, 2002. angol nyelvű kiadvány
14. **Veresné H. Júlia:** A katasztrófavédelem szervezeti felépítése, jogi szabályozása, A lakosság riasztása, védelmének lehetőségei. in: Oktatási egység az önkéntes lakosságfelkészítők és polgármester-segítők számára –Bp.: MPVSZ, 2004. (fejezetek)
15. **Veresné H. Júlia:** A lakosság katasztrófavédelmi felkészítése. –Bp.: MPVSZ, 2005.
16. **Veresné H. Júlia:** A Seveso II. lakosságfelkészítési vonatkozásai. in: Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények, 2002. 6. évfolyam 2. szám – p. 219-232.
17. **Veresné H. Júlia:** Katasztrófavédelem és közoktatás. in: Kapu. az értelmiség magyar folyóirata, XVI. évfolyam, 2003. – p.11-21.

18. **Veresné H. Júlia:** Katasztrófavédelem és közoktatás. (csak a cím azonos) in: Új pedagógiai Szemle, 2004. január, - p.114-121.
19. **Veresné H. Júlia:** Gondolatok a lakosságfelkészítés átfogó reformjáról. Katasztrófavédelmi szemle, 2000. V. évfolyam 4. szám, - p. 66-71.
20. **Veresné H. Júlia:** „Katasztrófavédelem a jövő nemzedékéért”. in: Katasztrófavédelem, 2001. október, XLIII. évfolyam 10. szám - p. 4.
21. **Ambris József-Veresné H. Júlia:** Lakosságfelkészítés a nemzeti katasztrófavédelmi stratégia tükrében. in: Védelem, 2001. V. szám, - p. 37-38.
22. **Veresné H. Júlia:** A lakosság veszélyhelyzeti felkészítése és a katasztrófavédelem hivatásos szervei állománya képzése, továbbképzése perspektívái a hazai katasztrófavédelemben az eurointegrációs követelmény-és feladatrendszer tükrében. in: zmne.hu/tudtev-uj/doktori/doktorand/veresne.htm - p.1-7.
23. **Veresné H. Júlia:** A lakosságfelkészítés elméleti és gyakorlati kérdései megjelentetés alatt Katasztrófavédelem folyóirat
24. **Veresné H. Júlia:** Az önkormányzatok lakosságfelkészítéssel kapcsolatos feladatai. XI. Országos Önkormányzati Környezetvédelmi napok Bp. 2002. február 20-22. -szakmai kiadvány – p. 31.
25. **Veresné H. Júlia:** Katasztrófavédelem és a közoktatás. -Katasztrófavédelmi konferencia Edelény, 2000. május 18.
26. **Veresné H. Júlia:** A közoktatás és a katasztrófavédelem kapcsolatának megteremtése. A mentorok szerepe a lakosságfelkészítés folyamatában. Megyei Pedagógiai Konferencia Makó, 2001. december 14.

SZAKMAI-TUDOMÁNYOS ÉLETRAJZ

Személyi adatok

Név: Veresné Hornyacsek Júlia

Születési hely, idő: Budapest, 1961.08.16.

Anyja neve: Tabányi Zsuzsanna

Családi állapot: férjezett

Lakcím: 2234 Maglód, Fő u. 52.

Telefon: 29 327 101, Mobiltelefon: 06 20 3327 834

Iskolák:

- 📖 1979. Kállai Éva egészségügyi Szakközépiskola, Budapest
- 📖 1984. Ho Si Minh Tanárképző Főiskola, Eger, magyar-történelem szak
- 📖 1995. Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Társadalomtudományi Kar Budapest, német nyelvtanári szak
- 📖 1998. OM Budapest, közoktatási szakértő felnőttoktatás módszertana szakterületen
- 📖 1999. Budapesti Műszaki Egyetem Természet és Társadalomtudományi Kar, Budapest közoktatási vezető szak
- 📖 1999. Felsőfokú polgári védelmi szaktanfolyam, Pécel BM PVOP Oktatási és Kiképzési Központ
- 📖 A Canadian Emergency Preparednes College, „Szükséghelyzetekre való alapvető felkészítés” c. tanfolyama
- 📖 2000. A Cranfield University Disaster Management Centre, Katasztrófavédelmi tanfolyam
- 📖 2003. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtudományi Doktori Iskolájának elvégzése

Nyelvismeret:

Felsőfokú C német

Alapfokú C katonai angol

Tudományos tevékenység:

- ↓ A Ho Si Minh Tanárképző főiskolán diákköri tevékenység. A tanulók életre való nevelése témakörben. (1984.)
- ↓ Részvétel a helyi iskolai pedagógiai programok kialakításában. (1997-től és jelenleg is.)
- ↓ Részvétel a Hadtudományi Társaság Rendvédelmi Szakosztályának munkájában, a Polgári Védelmi Szakosztály titkára vagyok, valamint tagja vagyok a Rendészettudományi Társaságnak, továbbá a BM PhD Doktoranduszi Kollégiumának.
- ↓ 1979-99-ig pedagógiai tevékenység, -1995-től és jelenleg is szakmai tolmács tevékenység, lakosságfelkészítő munka Magyarországon és Németországban.
- ↓ 1998-tól oktatás-módszertani főelőadó BM PVOP Kiképzési és Tervezési Főigazgatóság
- ↓ 2000-től a BM OKF Önkormányzati Kapcsolatok és Helyreállítási Főosztálya Önkormányzati és Lakosságfelkészítési Osztályán kiemelt főreferensként a lakosságfelkészítés a fő szakterületem. Több kutató-szemináriumot és 26 publikációt jelentettem meg és előadásokat tartottam a témában.
- ↓ Rendszeresen részt veszek a Magyar Tudományos Akadémia adekvát előadásain, konferenciáin, alkalmazom azok ajánlásait.

Budapest, 2005. augusztus 4.

Veresné Hornyacsek Júlia

pv. százados